

Kádár János Prágába utazott

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, a Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottsága főtákarán, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság elnökeinek meghívására szerda este baráti munkalátogatásra Prágába utazott. Kiséretben van Szűrös Máttyás, az MSZMP Központi Bizottságának titkára és Kótai Géza, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője.

Kádár Jánost és kíséretét a Keleti pályaudvaron Aczél György, Havasi Ferenc, Komrom Mihály, Németh Károly, Ovári Miklós, a Politikai Bizottság tagjai, a KB titkárai, Horváth István belügyminiszter, Várkonyi Péter külügyminiszter, a Központi Bizottság tagjai, Horn Gyula, a KB külügyi osztályának vezetője és Urbán Lajos közlekedési minisztériumi államtitkár búcsúztatta. Jelen volt Ondrej Durej, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság budapesti nagykövete. (MTI)

Az aszály sújtotta megyékben is megfelelő lesz a takarmányellátás

Az állatállomány átteleltetéséhez, termelőképeségének fenntartásához a hat aszály sújtotta megyében is megvannak a feltételek: ésszerű beosztással, a tartalékok megfelelő kihasználásával a készletek kitarthatnak a jövő évi új termés beéréséig — ez derül ki a MEM-ben most elhelyezett takarmányellátásról. E szerint az állatállomány és az eltartásához szükséges takarmány mennyiségét egyenlő mértékben megteremtéséhez segítséget nyújtott a MEM, a bővebb terméseket betakarító megyék, a társzomszomságot és maguk az üzemek is különféle gyakorlati intézkedésekkel, ötletekkel hidalják át a termés kiesésből adódó hiányokat.

A felmérés szerint a szárazság miatt Bács-Kiskun, Békés, Csongrád, Hajdú-Bihar, Szolnok és Pest megyében összességében mintegy 280 ezer tonna szén, és más tömegtakarmány hiányzott az állattenyésztő gazdaságokban. Pótlásukra, illetve helyettesítésükre a cukorgyártás során keletkező melléktermék — a takarmányként kiváló — megközelítően 1,1 millió tonna repászelet döntő

ammonia-gáz-termelő berendezéseket gyárt, amely a rost emészthetőségét kémiai úton megváltoztatja, könnyebbé teszi. A takarmányfeljavitó berendezésből eddig több mint százat adtak el. Az absztraktnak tűnő pótlásra a TSZKER és a gabonai vállalatok a gazdagabb termést betakarító megyékből a felesleges készleteket rendelkezésre átirányították a hiányt szenvedő környékekre. Ennek eredményeként a szabad terménypiacon is stabilizálódtak az árak, valamint drágább ugyan a termény, mint tavaly, ám ki-egyenlítette az ellátást. A kiesés pótlására néhány üzem a jó termést elkönnyelhető más gazdaságoktól némi kedvezménytelésben megvette a kukoricát, maga takarította be, s szállította hazára.

A kieszorított kukorica energia-tartalmának pótlására a takarmánykeverő üzemek a takarmányokba az eddigi gyakorlatól eltérően nagyobb arányban kevernek ipari zsírt, csúszó, koprást, hogy a takarmány beltartalmi értékét megőrizzék, értékes tápanyaghoz jussanak az állatok. (MTI)

A kieszorított kukorica energia-tartalmának pótlására a takarmánykeverő üzemek a takarmányokba az eddigi gyakorlatól eltérően nagyobb arányban kevernek ipari zsírt, csúszó, koprást, hogy a takarmány beltartalmi értékét megőrizzék, értékes tápanyaghoz jussanak az állatok. (MTI)

Még sok a felesleges adminisztráció

Nem eléggé kihasználták a számítógépek

A köztudat szerint az adminisztrációs munkakörökben magas a létszám, sőt indokolatlanul növekszik. Azok viszont, akik készítik a mérlegbeszámolókat, szolgáltatják, vagy elemzik az adatokat, úgy érzik, — főként a felévi és év végi zárások idején — túlterheltek, létszámukat növelni kellene. A Központi Statisztikai Hivatal felmérése szerint az összes foglalkoztatottak létszáma 1977 és 1982. között két százalékkal csökkent, s ugyanez idő alatt az adminisztratív dolgozók létszáma négy százalékkal emelkedett. Ez az emelkedés azonban abból adódik, hogy az utóbbi évek szociális, kulturális és egészségügyi fejlődése az itt dolgozók számának erőteljes — 13 százalékos — növekedését vonta maga után. Ezzel szemben a klasszikus értelemben vett adminisztrátorok, a számviteli és pénzügyi területeken dolgozók létszáma 9 százalékkal csökkent. A csökkenés oka, hogy a pénzügyi-számviteli munkának nagy részét a társadalmi presztízse, a fiatalok egyre ke-

vésbé választják szívesen ezt a pályát. A számviteli-ügyviteli létszámhiány már csak azért is sok gondot okoz a vállalatoknak, mert adatszolgáltatási kötelezettségük az utóbbi években növekedett. Ennek oka, hogy a megnehezült gazdálkodási körülmények gyakran teszik szükségessé az eseti, egyedi elbírálás alapján hozott döntéseket. Ehhez pedig az irányító szervek számos olyan adatot kérnek, amelyek egyrészt nem szerepelnek a rendszeres vállalati statisztikai és mérlegadatok között, másrészt pedig naprakészek.

Bár az irányító szervek adat- és információigénye az esetek döntő többségében jogos és megalapozott, sok példa akad a felesleges párhuzamosságra is. A vállalatok felügyelő minisztériumok, a Központi Statisztikai Hivatal, az Országos Terhivatal és a Pénzügyminisztérium sok esetben nem hangolja össze az adatkérés időpontját, s előfordul, hogy olyan nyilvántartás bemutatását kéri, amelyet

az adott vállalatról egy másik irányító szervtől is beszerezhetnének. A felesleges párhuzamosságok megszüntetésén túl az adminisztráció egyszerűsítésének, a napra kész adatok szolgáltatásának kézenfekvő módja a gépesítés. Ezen a területen sok még a tenni való. Kétségtelen, hogy a gépesítéssel gyorsabb, pontosabb és több adat szolgáltatható, mégis Magyarországon alacsony az ügyviteli munka gépesítési szintje. A számítógépeket sok helyütt kizárólag adatbankként használják, például a készletek vagy a munkügyi adatok nyilvántartására. A nagy értékű gépek kapacitása nincs kellően kihasználva, s többnyire megmarad a párhuzamos kézikönyvelés, sőt a gépi feldolgozás előkészítése még többletmunkát is igényel. Vannak azonban már jó példák is: a népgazdasági mérlegadatok feldolgozásában jól beváltak a számítógépek, míg korábban csak májusban, most már márciusban elkészül a népgazdasági mérlegösszesítés. (MTI)

Az új Nemzeti Színházért

Mint arról már beszámoltunk, a Hazafias Népfőnt, a Magyarok Világszövetsége, a Magyar Színházművészeti Szövetség, a Magyar Írók Szövetsége és a Magyar Építőművészek Szövetsége a közelmúltban felhívással fordult az itthon és a külföldön élő magyarsághoz: mindenki tehetsége szerint járuljon hozzá az új Nemzeti Színház felépítéséhez. Megalakult a védnökség és operatív bizottság is.

Az építés költségeit támogató pénzügyi adományok adatainak központi nyilvántartó helye Budapesten az OTP XXII. kerületi fiókja. Kisebbségi adományozás 20, 50 és 100 forintos emlékényvegek vásárlásával is történhet. A felajánlott pénzt az OTP 218-98 220-546.621 számú csekklapjaira, vagy ugyanerre a számlaszámra postai utalványon fizethetik be az adományozók.

A felhívás közzététele óta számos kollektíva, szocialista brigád, egyesület tett felajánlást.

Hajdú-Bihar megyében is megtörténtek az első felajánlások. A Tóth Árpád Gimnázium tanulóifjúsága, KISZ-szervezetének tagsága, valamint az iskola tanárainak KISZ-alszervezete egy napra társadalmi munkájának ellenértékét fizeti be a csekkzámlára a Nemzeti Színház javára. A gimnázium KISZ-szervezete az ország valamennyi középiskoláját csatlakozásra szólította fel.

A KIOSZ Debrecenben tevékenykedő Fazekas Mihály Kiváló Ifjúsági Brigádja 6000 forintot ajánlott fel.

A Hajdúnánási Állami Gazdasági dolgozói a jövő évben az egyik szombati napon társadalmi munkát vállalnak, s az ebből származó jövedelmüket befizetik az OTP csekkzámlájára.

Mivel a befizetések a budapesti csekkzámlára történnek és a felajánlásokat is az operatív bizottság tartja nyilván, így pontos képet nem tudunk arról adni, milyen mértékű társadalmi mozgalom indult az új Nemzeti Színház felépítésének támogatására megyénkben. Minden bizonnyal nemcsak az általunk említett három kollektíva segíti munkájával, pénzbefizetéssel a magyar társadalom nagy vállalkozását.

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

VITA A VITAÉRT?	3. oldal
SZÖVETKEZETI SZAKMUNKÁS-KÉPZÉS	3. oldal
LACIKA TANULNI SZERETNE	4. oldal
BIZTONSÁGOS OTTHONOK	4. oldal
CSOKONAI-DÍJASOK '83	5. oldal
ISKOLA ÉS ÉLET	5. oldal

Politikai könyvnapok Hajdú-Biharban

A Politikai könyvnapok '83 megyei megnyitóját november 14-én, hétfőn 17 órai kezdettel tartják Balmazújvároson, a Veres Péter Művelődési Házban. Az MSZMP megyei, debreceni járási és balmazújvárosi nagyközségi bizottságai, valamint a Kossuth Könyvkiadó megyei kirendeltsége által szervezett esemény, a nyitóünnepség, s a hozzá kapcsolódó, november 14-20. között nyitva tartó politikai könyvkiállítás és vásár a politikai könyvnapok legrangosabb megyei rendezvénye. Háttérrel kiemelkedik: az a következtetés, mindennapos könyvkiadói és terjesztői munka, amivel a politikai-ideológiai műveltség állandó növekedését, fejlesztését támogatja a Kossuth Kiadó és terjesztői hálózata.

— olvashatjuk az MSZMP Központi Bizottsága ez évi, április 12-13-i ülésének dokumentumában. Tökéletesen visszatérő zónák e sorok a politikai könyvnapokra kiadott könyvek témáiban. A teljesség igénye nélkül, csak tallózva: második kiadásban jelenik meg *Leninnek a pártról* összegyűjtött tematikus cikkanyaga, a könnyen kezelhető, zsebkönyv formátumú *Források* sorozatban pedig *Clara Zetkin visszatekintéseit* olvashatjuk Leninről. A *Vélemények/Viták* sorozat igen nagy közkeveltségnek örvendő, az agitációban is jól használhatóan sok szemszögből egy-egy adott témakört feldolgozó sorozatában most a *művészeti pártosságokról* szóló cikkgyűjtemény lát napvilágot. Nyilvánvalóan nagy érdeklődés kísérte majd — a napi politikai események hátterét megértendő — *Lev Szergejev könyvtér*, melynek címe: *Katonapolitika a szovjet-amerikai kapcsolatokban*.

A politikai könyvnapok időszakában a nagyüzemi könyvterjesztők, s egyes párt-szervezetek is kisebb kiállításokat, vásárokat szerveznek e könyvekben.

Új épül a régi helyébe

Enyhülnek-e az iskolagondok Balmazújvárosban?

Már a szeptemberi iskola-összeomlás követően a párt és a tanács megyei vezetői „az idős sürget” jelszavával Balmazújvárosban, Bánlakon a helyszíni szemlék után építő javaslatokkal ültek össze a nagyközség tanácselnökével, párttitkárával, iskolagazdái, a megyei tanács elhatározások sokat forrtak, a tervezetek tegnap délután a balmazújvárosi nagyközségi tanács termében tisztultak le, hiszen sok volt a „ha” a feltételek sorában.

Az építkezéseket tárgyaló ötéves tervet a megyei tanács elhatározások sokat forrtak, a tervezetek tegnap délután a balmazújvárosi nagyközségi tanács termében tisztultak le, hiszen sok volt a „ha” a feltételek sorában.

Az építkezéseket tárgyaló ötéves tervet a megyei tanács elhatározások sokat forrtak, a tervezetek tegnap délután a balmazújvárosi nagyközségi tanács termében tisztultak le, hiszen sok volt a „ha” a feltételek sorában.

Az építkezéseket tárgyaló ötéves tervet a megyei tanács elhatározások sokat forrtak, a tervezetek tegnap délután a balmazújvárosi nagyközségi tanács termében tisztultak le, hiszen sok volt a „ha” a feltételek sorában.

Az építkezéseket tárgyaló ötéves tervet a megyei tanács elhatározások sokat forrtak, a tervezetek tegnap délután a balmazújvárosi nagyközségi tanács termében tisztultak le, hiszen sok volt a „ha” a feltételek sorában.

Az építkezéseket tárgyaló ötéves tervet a megyei tanács elhatározások sokat forrtak, a tervezetek tegnap délután a balmazújvárosi nagyközségi tanács termében tisztultak le, hiszen sok volt a „ha” a feltételek sorában.

Ünnepség a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában

1983. november 9. — Fennállásának 10. évfordulója alkalmából szerdán ünnepséget rendeztek a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában. A Szovjetunió budapesti nagykövetsége, a Magyar–Szovjet Baráti Társaság és a Kulturális Központ szervezte eseményen megjelent *Sarlós István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, valamint *Lakatos Ernő* és *Horn Gyula*, az MSZMP KB osztályvezetői, továbbá *Abraham Kálmán* építésügyi és városfejlesztési miniszter is. *Ivan Bagyul*, a Szovjet Baráti Társaságok Szövetségének magyarországi képviselője, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének tanácsosa ünnepi beszédében kiemelte, hogy a központ dolgozói kezdettől fogva a magyar és a szovjet nép közötti barátság

eszméinek megszilárdításán, elmélyítésén munkálkodnak. Céljuk: a magyar közvéleményt megismertetni a Szovjetunióval a legkülönbözőbb területeken elért sikereivel, külpolitikai törekvéseivel, a békeért, a háborús veszély ellen folytatott küzdelmével — hangsúlyozta *Ivan Bagyul*. Az MSZMP különböző szintű szervezetei, a Magyar–Szovjet Baráti Társaság, a Hazafias Népfőrdő, az Országos Békatanács, a Magyar Nők Országos Tanácsa és a KISZ segítségével sokat jelentett abban, hogy a ház tevékenyége elérte célját, hasznossá vált. Tíz év alatt mintegy ötmillió látogató volt a kulturális központ különböző rendezvényein.

A jubileumi ünnepségen *Vlagyimir Bazovszkij*, a Szovjetunió budapesti nagy-

Palesztin viszály

Szerda estig sem lépett életbe a Damaszkuszban járt arab külügyminiszteri delegáció által elért tűzszüneti megállapodás az észak-libanoni Tripoliban, ahol változatlan heveséggel folytatódnak a harcok a Jasszer Arafatot támogató palesztin erők és az El-Fatah szervezet lázadóik között.

A bejrúti rádió azzal magyarozta a tűzszünet kísérkedését, hogy az Abu Muszsa ezredes vezette lázadók a fegyvernagyvágás meghirdetése előtt mindenáron el akarják foglalni a Tripolival határos, ostromgyűrűbe zárt beddavi palesztin menekülttábor. Szerda délután és este a táborra és a hozzá kapcsolódó városi kerületekre összpontosította tüzeit a lázadók tüze.

A Sziria és Líbia által is támogatott palesztin tűzszünet további feltétele, hogy Jasszer Arafatnak el kell távoznia Tripoliból.

Magyar–csehszlovák kapcsolatok

Magyarország és Csehszlovákia sokoldalú együttműködése minden területen gazdagodik a marxizmus-leninizmus és a szocialista internacionalizmus elvei alapján a barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés szellemében. Folyamatosak a rendszeres, magas szintű politikai kapcsolatok; közülük kiemelkedően fontos volt *Gustáv Husák* 1982 szeptemberi baráti munkalátogatása Budapesten, amelynek során megbeszélések folytak *Kádár Jánossal*. *Lázár György* miniszterelnök legutóbb ez év októberében tett hivatalos, baráti látogatást Prágában. Rendszerek a találkozik a két ország társadalmi és tömegszervezeteinek vezetői között is. *Kádár János* mostani csehszlovákiai látogatása e legfelsőbb szintű megbeszélések sorát folytatja.

A gazdasági kapcsolatok az utóbbi években kiegyensúlyozottan fejlődtek; bővült az árucseré-forgalom. Értéke 1981-ben 1 milliárd 133 millió rubel volt. Ebből a magyar export 593, az import 540 millió rubelt tett ki, s idén a tavalyi árucseré-forgalom értékehez képest további háromszázalékos emelkedést irányoztak elő, amelynek végösszege 1 milliárd 382 millió rubel. A legutóbbi kormányfői tárgyalásokon megállapították, hogy különösen az elektrotechnikai termékek, az automatizálási cikkek gyártó ágazatokban, a mezőgazdaságban, a vegyi és élelmiszeriparban vannak további lehetőségek a gazdasági együttműködés elmélyítéséhez. Közös az elhatározás, hogy hatékonyabbá tessék a tudományos műszaki együttműködést az energiatakarékos területén, valamint a másodlagos nyersanyagok hasznosításában.

A kulturális, oktatási és tudományos kapcsolatok kiterjedt az 1981–85 évre szóló együttműködési munkaterv szabályozza. Folyamatosak a kulturális tárca vezetőinek és a tudományos élet vezető képviselőinek találkozik és egészében véve kedveznek az egészségügyi, a sport- és az idegenforgalmi kapcsolatok eredményei is. Együtt tevékenykedünk a magyar, a cseh és a szlovák nép közös haladó hagyományainak ápolásáért, s elősegítjük a kiemelkedő személyiségekhez, különböző évfordulókhöz kapcsolódó történelmi emlékhelyek megjelölését, emléktáblák elhelyezését.

A két ország népeinek kapcsolatában fontos szerepe van a közvetlen kontaktusoknak is. Számos település, társadalmi és tömegszervezet, iskola, kulturális intézmény, gyár, valamint termelőszövetkezet kötött már eddig is szocialista együttműködési megállapodást. Budapest és Prága testvérvárosok, s további 6–8 magyar, illetve csehszlovák település, valamint több megye létesített testvérkapcsolatot. Evente sok százezer magyar és csehszlovák állampolgár lép át turistaként a határokat, s az idegenforgalom fejlesztése mindkét fél elhatározott szándéka. (MTI)

GRENADEA: Ideiglenes kormány

St. George's 1983. november 9. (MTI, UPI, AFP) — „Ideiglenes kormányt” alakított szerdán Grenadán *Paul Scoon*, a sziget volt brit főköormányzója. A testület Scoon szerint a választások megtartásáig gyakorolja a végrehajtó hatalmat, míg a „törvényességi felügyelet” maga a főköormányzó látja el.

Paul Scoon az „ideiglenes kormány” élére *Alister McIntyre* közigazdász, az ENSZ kereskedelmi és fejlesztési konferenciájának (UNCTAD) főtárgyalóját állította. *McIntyre*-t ENSZ-körökben Amerika-

barát politikusként ismerik.

A grenadai alkotmány értelmében a brit főköormányzóknak nincs felhatalmazása új kormány létrehozására, vagy a kabinet összetételének megváltoztatására. *Paul Scoon*nak az amerikai partorszállás utáni tevékenységétől többször elhatárolta magát a londoni kormány is, s így gyakorlatilag nem tekinthető többé Grenada brit főköormányzójának.

Az „ideiglenes kormány” létrehozását politikai megfigyelők kísérletnek tekintik az amerikai partraszállás törvényesítésére.

Nyugatnémet–brit csúcstalálkozó

Bonn, 1983. november 9. (MTI) — A Német Szövetségi Köztársaság és Nagy-Britannia az európai közép-határtávolságú fegyverek kérdésében kitart az egyoldalú előnyökre törekvő, amerikai álláspont támogatása mellett és a Szovjetuniótól követelt további engedményeket a genfi megegyezés érdekében. Ez volt a leglényesebb pontja annak a szerdai, bonni sajtóértekezletnek, amelyet *Helmut Kohl* kancellár és *Margaret Thatcher* miniszterelnök tartott a mintegy 24 órás nyugatnémet–brit csúcstalálkozó befejezésekor.

A kancellár közölte: ha Genfben nem születik meg-

egyezés, a telepítési tervet eredeti formájában végrehajthatják, és a rakéták első útját az év végéig bevetésre kész állapotban felállítják.

A nyugatnémet kormányfő szerint a közeljövőben még számítani lehet arra, hogy pontosan megfogalmazzák az amerikai és szovjet álláspontot a közép-határtávolságú fegyverek ügyében. Azt követelte a Szovjetuniótól, hogy a telepítés megkezdése ellenére se szakítsa meg a tárgyalásokat.

Margaret Thatcher szerda késő délután hazautazott Londonba.

Magyar hét Olaszországban

Róma, 1983. november 9. (MTI) — Róma város tanácsának capitoliumi dísztermében szerdán este *Marjai József*, a Minisztertanács elnökhelyettese és *Arnaldo Forlani* olasz miniszterelnökhelyettes ünnepélyesen megnyitotta az olaszországi magyar hét rendezvényeinek sorozatát a fővárosban.

Marjai József szerdán Rómában találkozott *Giulio Andreotti* külügyminiszterrel. *Arnaldo Forlani*, az olasz kormány elnökhelyettese, ugyancsak szerdán hivatalosan fogadta a Magyar Népköztársaság kormányának elnökhelyettesét. *Forlani* ebédet adott *Marjai József* tiszteletére.

Búcsúlátogatás

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke búcsúlátogatáson fogadta *Harry E. Bergoldot*, az Amerikai Egyesült Államok rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét, aki végleg elutazott Budapestről. (MTI)

ENSZ: A közép-amerikai helyzet vitája

NEW YORK, 1983. november 9. (MTI, AFP, AP, Reuter, UPI) — Az ENSZ-közgyűlés kedden megkezdte a közép-amerikai helyzet vitáját. A vitát *Miguel d'Escoto* nicaraguai külügyminiszter nyitotta meg, s beszédében Reagan amerikai elnököt tette felelőssé a térségben kialakult válságért. A „Reagan-doktrínát” leleplező beszédében *Miguel d'Escoto* felhívta a figyelmet arra, hogy az Egyesült Államok az intervenció, a terrorcselekmények, a titkos szabotázsakciók eszközeihez folyamodva intéz támadást a közép-amerikai államok szuverenitása ellen. A külügyminiszter kijelentette, hogy Washington háborút akar kirombantani Nicaraguára és a szomszédos Hondurasra is, s kifejtette: országa mindenképpen el akarja kerülni, hogy ez bekövetkezzék, mert ez a Nicaragua elleni amerikai invázióval járna. A Nicaragua elleni támadást azzal az ürüggyel hajtánák végre, hogy az amerikai csapatok jelenlétét a szomszédos országok kérték — éppen úgy, mint Grenada esetében, tette hozzá *Miguel d'Escoto*.

VSZ parlamenti elnöki találkozó

Szófia, 1983. november 9. (MTI) — Szófiában szerdán megkezdődött a Varsói Szerződés tagállamai parlamenti elnökeinek konzultatív találkozója. A találkozó az európai biztonság és együttműködés megszilárdításával kapcsolatos kérdések szerepelnek napirenden.

A tanácskozáson részt vesz *Sztanko Todorov*, a Bolgár Népköztársaság nemzetgyűlésének elnöke, *Alois Indra*, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság szövetségi gyűlésének elnöke, *Stanislav Gucwa*, a Lengyel Népköztársaság szjejmjének marsallja, *Apró Antal*, a Magyar Népköztársaság országgyűlésének elnöke, *Horst Siedermann*, az NDK népi kamarája elnökségének elnöke, *Nicolae Giosan*, a Román Szocialista Köztársaság nagy-

nemzetgyűlésének elnöke és *Alekszej Sityikov*, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa szövetségi tanácsának elnöke.

Megfigyelőként vannak jelen a Kubai Köztársaság, a Mongol Népköztársaság és a Vietnami Szocialista Köztársaság képviselői. *Sztanko Todorov* megnyitójában emlékeztetett rá, hogy a tagállamok parlamenti képviselőinek találkozója hagyományos, ezeken időről időre megvitatják az időszaki nemzetközi politikai kérdéseket. Meggyőződését fejezte ki, hogy a mostani találkozó is pozitívan hat a nemzetközi kapcsolatok alakulására.

A konzultatív találkozó résztvevői megkezdtek a napirenden szereplő kérdések megvitatását.

Reagan Tokióban

Pietsch Lajos, az MTI tudósítója jelenti: Tokió, 1983. november 9. (MTI) — Négynapos hivatalos látogatásra szerdán Tokióba érkezett *Ronald Reagan* amerikai elnök. *Gerald Ford* és *Jimmy Carter* után Reagan az Egyesült Államok harmadik elnöke, aki látogatást tesz a felkelő nap országában. Útjára feleségén kívül egyebek között elkísérte *George Shultz* külügyminiszter, valamint *Robert McFarlane*, az elnök nemrég kinevezett nemzetbiztonsági főtanácsadója. A japán fővárosból *Ronald Reagan* szombaton Szöulba utazik tovább.

Tokióban szerdán több ezer, maszkot viselő tüntető tiltakozott az amerikai elnök látogatása ellen. (Telefótó: — AP — MTI — KS)

A japán fővárosban és környékén a Reagan-látogatás idejére példátlan biztonsági intézkedéseket foganatosítottak, legalább kilencven ezer rendőrt helyeztek riadó-készültségbe. Ennek ellenére a délelőtti folyamán Tokió különböző pontjain több ezren tüntettek az amerikai elnök látogatása ellen.

hogy meghirdesse az Egyesült Államok „új” ázsiai és csendes-óceániai politikáját. Hangoztatta, hogy Washington e térséget rendkívül fontosnak tekinti, s a jövőben fokozottabban törekszik arra, hogy szilárdítsa kapcsolatait az ázsiai és csendes-óceániai országokkal. A japán fővárost e politika kiindulópontjának nevezte. Miközben a politikai kérdéseket illetően teljes volt az egyetértés az amerikai elnök és a japán kormány között, a kétoldalú kereskedelmi és külügyi kérdésekkel kapcsolatban a nézeteltérések. Reagan Japán elsősorban a jennek a dollárhoz viszonyított alacsony árfolyamát, tette felelőssé a szigetországgal szembeni magas amerikai kereskedelmi deficitért, miközben Nakaszono úgy vélekedett, hogy a deficit a magas amerikai kamatlábak miatt van.

Részvétávirat

Az MSZMP Központi Bizottsága a Finn Kommunista Párt Központi Bizottságának küldött táviratában kifejezte részvétét *Ville Pessi*, a Finn KP tiszteletbeli elnökének elhunytá alkalmából.

Hazatérő kubaiak

Havanna, 1983. november 9. (MTI) — Kedden este Grenadáról újabb 102 — amerikai fogságból kiszabadult — kubai érkezett vissza hazájába. Az érkezőket a havannai nemzetközi repülőtérre — katonai tiszteletadás mellett — Fidel Castro államfője és a Kubai Kommunista Párt, valamint a kormány több vezetője fogadta. Az amerikai invázió előtti 784 kubai állampolgár dolgozott Grenadában.

Puja Frigyes hazánk új helsinki nagykövete

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, *Losonczi Pál*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, *Lázár György*, a Minisztertanács elnöke és *Apró Antal*, az országgyűlés elnöke fogadta *Puja Frigyes*t, hazánknek a Finn Köztársaságba akkreditált rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét, aki a közeljövőben utazik állomáshelyére. (MTI)

Felmentés, kinevezés

A Hajdú-Bihar megyei tüzoltóság nemrég állománygyűlést tartottak, amelyen megjelent *Ladvánszki Károly* rendőr altábornagy, belügyminiszter-helyettes, *Varga Károly* tüzoltó vezérőrnagy, a BM Tüzoltóság országos parancsnoka, dr. *Lévai Imre*, az MSZMP megyei bizottságának osztályvezetője, valamint dr. *Virág Pál*, a megyei tanács vb-titkára. *Molnár János* ezredes, a megyei tüzoltóság parancsnoka elérte a hivatásos szolgálati kora határát, s nyugdíjállományba helyezését kérte. *Molnár János* 34 évi tüzoltó szolgálati idejéből több mint két évtizeden át kiemelkedően és példamutatóan látta el megyei parancsnoki feladatát. A megyei tanács végrehajtó bizottsága Bodolai István tüzoltó alezredes megyei parancsnokhelyettesi beosztásából felmentette és megyei tüzoltóparancsnokká, Erdőhegyi Józsefet pedig megyei parancsnokhelyettesnek nevezte ki. A nyugdíjállományba vonult *Molnár János*nak, valamint az újonnan kinevezett parancsnoknak és helyetteseknek *Ladvánszki Károly* rendőr altábornagy, belügyminiszter-helyettes fejezte ki jókívánságait.

Tízéves és Kultúra

Méltó hajlék és a kultúra szá az első gondolat befurdol a zajor belvárosi Semmelrói a mindig kapun. Bent ma csóhá, tágas tépélyes csend és tányérek hangzik mekben szinte történi valamennyi klubösszevités, kiállítás sok volna. A Szmany és Kultúruagynak, ahol adúlóra készülőd.

Ötmillió látogató

Nem volna ur sorolás, mégsem lalkozni arra, hjuk: mi mindothont egy évtől a ház, hányfélynyen szórakoztáldtek itt az országéből érkező Számokból talán az elegáns belvárosban fél magintegy ötmi fordult meg. Az szerte tartott száma meghalad a filmbemutatónyolcezer fölött. Talán ennnyiből itt mindenki ottgát. Elsősorban a Szovjet Tudomány Házában figydegszeretettel látogatót. De neban azért is, mprogram közöttgatni, hogy akik csak betévedtek kezdve törzsvéKedve a le akik közül egy kedvenc vasárnap rajz- és bábná Napocska gban. Még a leg

A márványlépcső

Tízéves a Szovjet Tudomány és Kultúra Háza

Meltyó hajlék a tudomány és a kultúra számára — ez az első gondolata annak, aki befordul a zajos budapesti belvárosi Semmelweis utcáról a mindig nyitva álló kapun. Bent márvány lépcsőház, tágas termek, ünnepélyes csend és — ha ellentétnek hangzik is — a teremben szinte állandóan történik valami: hangverseny, klubösszejövetel, filmvetítés, kiállítás — sorolni is sok volna. A Szovjet Tudomány és Kultúra Házában vagyunk, ahol éppen évfordulóra készülődnek.

Tíz éve, 1973. november 9-én nyitotta meg kapuit.

Ötmillió látogató

Nem volna unalmas a felsorolás, mégsem lehet válogatni, hogy elmondjuk: mi mindennek adott otthon: egy évtized alatt az a ház, hányféle rendezvényen szórakoztak és művelődtek itt az ország minden részéből érkező vendégek. Számokból talán elég annyi: az elegáns belvárosi épületben fél magyarországnyi, mintegy ötmillió látogató fordult meg. Az itt és ország-szerte tartott rendezvények száma meghaladta a tizezret, a filmbemutatóké pedig nyolcezer fölött jár.

Talán ennnyiből is kitűnik: itt mindenki otthon érzi magát. Elsősorban azért, mert a Szovjet Tudomány és Kultúra Házában figyelmes vendégszeretettel fogadják a látogatót. De nem utolsósorban azért is, mert annyiféle program között lehet válogatni, hogy aki egyszer akár csak betévedt ide — attól kezdve törzsvendég lesz. Kezde a legifjabbakon, akik közül egyre többnek kedvenc vasárnapi időtöltése a rajz- és bábfilmek nézése a Naposka gyermekklubban. Még a legnehezebbnek

tartott korosztály, a tizenévesek is megtalálja a házban azt, ami érdekli. Ők a Kortárs ifjúsági barátsági klubot látogatják, miközben az apák a szovjet-magyar sportbarátok klubjában vitatkoznak az újabb és emlékezők a régebbi sporteredményekről. S hogy az egyenjogúságon se essék csorba — ugyancsak itt működik a Vörös Szegfű klub, amely a magyar és a szovjet asszonyok barátságát szolgálja.

Folytathatnánk a sort a szocialista brigádok, a volt szovjet ösztöndíjasok, az orosz és szovjet zene kedvelőinek klubjaival, illetve köreivel. Természetesen olyanok is vannak — nem is kis számmal — akik felváltva látogatják a klubokat vagy egyikből a másikba látogatnak át, hiszen számosan kedvelték meg az orosz zenét ösztöndíjas éveikben, s most hol a régi tanulótársak közt töltik a kellemes órákat, hol a zene élvezetében mélyednek el.

Ismét másokat a könyvek érdekelnék — s itt kielégíthetik ezt a kulturált szenvedélyüket is. Az egyik könyvtárteremben szépirodalmi és társadalomtudományi műveket találnak, a másikban a műszaki-tudományos ismereteiket bővíthetik. A két könyvtárban összesen több mint negyvenezer kötet áll az olvasók rendelkezésére. A rendszeres olvasók kívánságának tesz eleget a ház vezetősége a közeljövőben: megalkotja az orosz és szovjet irodalom barátainak klubját.

Művészeti központ

Az olvasni- és hallgatni- valókon kívül — s mintegy kiegészítésükként és illusztrációjaként — gyönyörköd-nivaló is akad mindig a Semmelweis utcai palotában. Tíz év alatt a Szovjetunió-nak több köztársasága mu-

tatta be képzőművészeinek alkotásait és iparművészet-nek termékeit. Volt itt kiállítás litván grafikákból, lett fémműves munkákból, szemelvények az üzbég képző-művészetből, s természetesen több kiállítás mutatta be a legnagyobb szovjet köztársaság népének, az oroszoknak sokféle művészeti alkotásait.

S a legújabb: október közepén rendkívül érdekes és művészeti értékekben gazdag kiállítás nyílt meg itt: magyar festők, grafikusok és szobrászok munkáit mutatják be. Ezekben egy a közös: a Szovjetunióban tanult vagy ott járt művészek a földrésznyi országban szerzett élményeiket örökítették meg és mutatják be a tizedik évforduló tiszteletére.

Híven és következetesen szolgálja a ház a szovjet és a magyar nép barátságának ügyét. Egyre szelemből a kapcsolatok, amiből következők, hogy ez a legkevesbé sem szorítkozhat Budapestre. Ezért hívott meg már több megváltó kiállításra. Elhívták ide értékeiket a Vas megyei, legutóbb a dunajvárosiak — s a sorozat még hosszan folytatódik. Ugyanennek a másik oldala, hogy a Szovjet Tudomány és Kultúra Házában bemutatott játékok, dokumentum- és rajz-filmeket eljuttatják a városokba és falvakba is.

Találkozások szovjet alkotókkal

S akik a filmekben megjelennek, akiket alkotásaik alapján vagy akár hanglényekről ismer a közönség — ellátogatnak személyesen is. Járt már e falak között Grigorij Cuhraj filmrendező, Jevgenyij Nyestyrenko operatőr, Robert Rozsgyestvenszkij és Csingiz Ajmatov író — hogy csak néhány nagy nevet említsünk a sok közül. De voltak — és a közeljövőben ismét lesznek — úrhajós vendégek is, itt találkozhatnak a kozmosz titkai iránt érdeklődő magyar barátaikkal.

Mindez a legszebb, legkulturáltabb környezetben. Az első, már a belépéskor megragadó látvány a márványoszlopos előcsarnok. Onnan halkan suhanó liftek visznek a vendégeket a felsőbb emeletekre, ahol kényelmesen, hangszigetelt termekben élvezhetik a filmeket, a zenét, társalognak egymással a klubtagok — kinek mihez van kedve és hajlama.

Számos magyar társadalmi szerv, egyesület működik együtt a Szovjet Tudomány és Kultúra Házával, segíti munkáját. Így a Hazafias Népfőnt, a KISZ, a Magyar-Szovjet Baráti Társaság. Tíz esztendő eredményei azt mutatják, hogy a közös munka máris sok szép gyümölcsöt hozott. További hasonlókat kívánunk az újabb évtizedekre.

Várkonyi Endre

A márványlépcsők a kiállítási termekbe vezetnek

JEGYZET

Vita a vitáért?

Valahogy elterjedt egész közéletünkben, hogy akkor jó, akkor eredményes egy tanácskozás, ha sokan szólnak hozzá a tárgyalandó napirendi ponthoz, ha alaposan megbeszéljük a dolgot.

Talán azért van ez, mert a rossz, erőltetett közélet kísérőjelensége többnyire a közömbösség, a résztvevők passzivitása, hallgatása. Ezért aztán a tanácskozások, taggyűlések szervezői a különféle társadalmi szervezetekben és természetesen a pártszervezetekben is arra törekednek, hogy minél nagyobb aktivitás legyen. Ha ezt sikerül elérni, akkor már elégedettek, mert nem volt hiábavaló az értekezlet, taggyűlés összehívása.

Még olyasmi is előfordul, hogy előre felkérnek egyeseket: szóljon hozzá az előterjesztett témához, jelentéshez. Mert a cél a mozgalmas vita. Ha ez megvalósul, már nagy baj nem lehet. Nem fogják megmosni a tanácskozást szervező fejét az érdektelen gyűlésezésért.

Csak éppen arra nem gondolnak az ilyen közéletsszervezők, hogy ez felesleges dolog. Nem az értekezletek adják ugyanis életünk (és ezen belül közéletünk) célját, hanem a célok érdekében ülünk le, ha kell, tanácskozni. Bizony ennek kellene a gyűlés- és értekezletsszervezők szemé előtt lebegni mindig. A legkönnyebb azonban azt kimondani, hogy nem kellene a felesleges munka látszatát keltő, munkát pótló értekezletek, és akkor majd nem kell erőlködni sem azért, hogy az értekezlet ne fulladjon érdektelenségbe.

Sajnos azonban a dolog nem ilyen egyszerű. Az igazság az, hogy a szükséges és a felesleges tanácskozásokra ma már egyaránt gyakran jellemző az érdektelenség.

Világunk egy kicsit értekezletsszempon-tú lett. Az emberek egy része nem is tudja elképzelni a feladata teljesítését másképpen, mint hogy összehív egy tanácskozást. Így mindannyiunkban kialakult egy viszolygás, ami már akkor működni kezd, amikor bontani kezdjük a meghívó borítékját. „Hová hívnak már megint, hol akarják már megint elrabolni a délelőtti időmet vagy a délutánomat?”

Mindez pedig azért alakul ki bennünk, mert túl sok alkalommal vesszük igénybe az időnkét olyan rendezvényeken, gyűléseken, ahol... mondjuk ki őszintén: nem folyik érdemi munka. Nem kell döntenünk, esetleg nem is vagyunk jogosultak a döntésre, de kellünk, hogy legyen közönség.

Az utóbbi két hét alatt két olyan értekezletről is sikeresen kimenttem magam, amelyen a korábbi tapasztalatom szerint egész délelőtti időm elfogyasztották, de én magam csak tudomásul vettem engem közvetlenül nem is érintő (tehát nem is informáló) dolgokat.

Az ilyesmi szüli az érdektelenséget. Ilyenkor aztán noszogtatni kell a résztvevőket a véleménynyilvánításra. „Kedvenceim” az olyan tanácskozások, ahol „jól megvitatjuk a dolgokat”. Az ilyen értekezleten, gyűlésen a szervezők ragyognak, ha „bejön” a vita, s a téma izgalmasága miatt egyre-másra jönnek az újabb hozzászólások. A szervezők szeméből ki tudom olvasni: „jó kis vita, ezt érdemes volt összehozni.” Mintha összekeveredett volna a fejükben a szeminárium és az értekezlet fogalma. A szeminárium ugyanis jó az ilyen jelenség. Ott tényleg az a cél, hogy mindenki mondja el, hogyan látja, derüljön ki s tisztázódjon a zavar.

Az értekezleten nem fecseggés a dolgunk. Korántsem az a cél, hogy fecseggünk. A gyűlésen, értekezleten dönteni kell. A döntéshez szükséges dolgot kell a résztvevőknek elmondani. Itt nem a vitáért magáért vitáznak, (vagy legalábbis kellene vitáznunk), hanem a döntésért. Ebből következők: nem akkor jó a gyűlés, tanácskozás, ha hosszú, ha sok a felszólaló, hanem ha rövid, velős és mindenki megelégedésére döntött.

Hogy kevés az ilyen értekezlet, gyűlés? Sajnos kevés. De amennyivel több a másfajta, annnyival több a felesleges. Ami helyett megtette volna egy telefon, vagy egy levél is.

De hát ehhez le kellene szoktatnunk magunkat a „mindenhez kell egy értekezlet” szemléletről.

Hornyák András

Magnéziumos méziszap – talajjavításhoz

A Debreceni Agrártudományi Egyetem karcagi kutatóintéze, a Tiszavárkonyi Magnezitipari Művek és a bábolnai IKR kísérletet folytatnak a magnezit-tartalmú méziszap mezőgazdasági hasznosítására. Az eddigi eredmények ugyanis ezzel a méziszappal kezelt földek jelentős termésmegnövekedést jeleztek. A laboratóriumi kísérleteket is megkezdtek a méziszap hasznosítására. A képen: A hatások laboratóriumi ellenőrzése. (MTI-fotó: Csikos Ferenc felvétele — KS)

Szövetkezeti szakmunkásképzés

A Hajdú-Bihar megyében tevékenykedő AFESZ-ek — a MESZÓV és a KPVDSZ segítségével — fontos feladatuknak tartják a rendszeres, hatékony szakmunkásképzést, a kereskedelmi dolgozók utánpótlásának biztosítását. Az 1983/84-es oktatási évben 120 fiatal iskolarendszerű képzése folyik a debreceni Kereskedelmi Vendéglátóipari Szakközépiskolában és a Szakmunkásképző Intézetben. Az elméleti felkészítés szintje évről évre hatékonyabb. Megoldott a gyakorlati képzés is az AFESZ-ek nagyobb, erre a célra legalkalmasabb boltjaiban. Jelenleg megyénk minden fogyasztási értékesítő szövetkezetében, valamint a HAJDÚSZÖVKER Vállalatnál folyik gyakorlati tanulóképzés.

A kereskedelmet élethivatásul választó fiatalok leg többje — a mostani oktatási időszakban — az élelmiszer, vegyesbolti, a szakkács, cukrász és a felszolgálói szakmában igyekszik szakmunkás-bizonyítványt szerezni. E képzési területen jelenleg 96-an tanulnak. Jóval kevesebben választották elsajátításra a ruházati, híradástechnikai, a jármű-eladói és a háztartási felszereléseket árusító szakot.

Szakmai gyakorlatokra egyébként kéthetenként kerül sor. Az eladás legbeváltabb fogásaira jól felkészült, nagy tapasztalattal rendelkező AFESZ-dolgozók tanítják meg a fiatalokat. A szakemberek a munkaidő-be-

osztást, a tanulók esetleges problémáinak megoldását is fontos szempontként kezelik, hogy az utánpótlás tagjai szeressék, megkedveljék munkahelyüket, s a bizonyítványok átadása után minimális legyen a fluktuáció. A figyelem azért is szükséges, mert, elsősorban a kistérségekben, még mindig számottevő a szakképzetlen szövetkezeti dolgozók száma.

Dicséretes, követendő példa, hogy a jó eredményt elérő és igyekvő fiatalokat számos fogyasztási szövetkezetnél megjutalmazzák. E tekintetben elsősorban a berettyóújfalui, a polgári, a debreceni, a püspök-ladányi és a balmazújvárosi AFESZ-eknél mutatnak példát.

Rendszeres a beiskolázás és a továbbképzés felnőttkorban is. Főleg azok körében, akik már több éve dolgoznak a fogyasztási szövetkezetekben. A most folyó tanévben többek között 75-en tanulnak, képzik magukat vegyesbolti és élelmiszer-eladói felnőtt tanfolyamokon.

Adottak a továbblépés feltételei is, elsősorban bolt- és üzletvezetői tanfolyamokon. Aki még ennél is magasabb szintet akar elérni, az folytathatja tanulmányait a dolgozók kereskedelmi szakközépiskolájában és a különböző főiskolákon. E lehetőségekről végzett tanulókat az AFESZ-ek sokoldalúan, minden évben tájékoztatják.

CSOKONAI-DÍJASOK '83

Csikos Sándor

Több mint egy évtizede — 1972-től — tagja a Csokonai Színház társulatának. Debrecenben, a Fazekas Gimnáziumban érettségizett. A Színház- és Filmművészeti Főiskola elvégzése után rövid időt töltött Miskolcon, majd a Radnóti Miklós Irodalmi Színpad tagja volt három éven keresztül. Amikor a civis város színházához szerződött, tulajdonképpen hazatért. Tenesse Williams Orfeusz alázati című drámájában mutatkozott be — szép sikert aratva. Pályájának emlékeztető állomásként tartja számon Dürrenmatt János királyát, Withling Ördögök című művének pap főszerepét, Granddiert. Az elmúlt évadban pedig Csehov Ványa bácsiának jelentős karakterét, Asztrovot formálta meg. Budapesti vendégszereplés, a Magyar Játékszínpad bemutatott Ibsen-dráma, a Vadkacsa egyik jelentős szerepét alakította.

reakál a legprecízebb számítógéppel is. Ebből kiindulva a város jelenét és jövőjét illető kérdésekben nem lenne haszontalan kikérni a művészek véleményét. Nekem nagyon hiányzik egy olyan szellemi közeg, fórum, ahol nyíltan és őszintén beszélhetnénk napjaink kérdéseiről, a minket foglalkoztató problémákról, és magáról a városról. Valamikor voltak ilyen beszélgetések a Debreceni Körben, de a szervezés már évek óta agonizál. De a Csokonai Színház is intenzívebb kapcsolatot alakíthatna ki például a képzőművészekkel.

Azok közé az alkotók közé tartozik, akik több fórumon is jelen vannak Debrecen művészeti életében. Villonmúsort Debrecenben és a megye számtalan helyén bemutatta. Gyakran halljuk verset mondani a különböző kulturális és politikai rendezvényeken.

— Veres Péter a balatonszársói tanácskozáson beszélt arról 1943-ban, hogy a művészek, az alkotónak nem elsősorban a politikai kérdésekre kell válaszolnia. hanem az a feladata, hogy az embereket egy jobb világ felé orientálja. Én is ezt valloam. És hadd tegyem mindjárt hozzá: erős a kötődésem Debrecenhez és a város színházához. A város már diákkoromban is vonzott, történelmi hagyományával, gazdag irodalmi és kulturális értékeivel.

— Milyen a színész, alkotóművész közéleti, jelen esetben a Csikos Sándoré?

— Úgy vélem, az alkotómunka lehetőségei Debrecenben kedvezőek. Mégis azt hiszem, hogy van egy olyan terület, amelyből a város jobban profitálhatna. Elsősorban arra gondolok, hogy a művész — író, festő, színművész — idegrendszerére a világ jelenségeire érzékenyebben

Kövics Zoltán

Főiskolai oktató és karnagy. A zene értő apostola, elméleti és gyakorlati szakembere egyszerre. Hogy mi mindent ismerhet el a Kövics Zoltánnak odaitélt Csokonai-díj, azt csak akkor kényeszerűen felmérni igazából a krónikás, amikor többszöri próbálkozásra sikerül csak időpontot egyeztetnie portré-alanyával, néhány percre a szavakévé tenni a zene embe-
— Itt, ebben a városban jegyeztem el magam a muzsikával: a Vár utca; szakközépiskolában folytattam zenei tanulmányaimat, majd a főiskolára kerültem. Már azokban az esztendőben (a hatvanas évek közepéről van szó) tanítottam is. Akadémistaként egy Pest megyei faluba, Veresegyházra jártam ki barátommal és diáktársammal, az azóta kiváló orgonaművészként ismert El-lis Istvánnal. Szívesen emlékszem vissza arra az idő-re, annál is inkább, mert ebben a faluban azóta zenei általános iskola működik.

A Debrecenben elkezdődött pályája aztán ide kanyarodik vissza. A főiskolai diplomát szerzett Kövics Zoltán két évig a Csokonai Gimnáziumban tanít, aztán a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola katedrájára kerül, majd — 1974-ben — a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolára. Az intézmény docenseként vezénylést és zeneelméletet tanít a debreceni tagozatban.

— A Csokonai-díj a város megbecsülését fejezi ki. Azok kapják, akik hosszabb időn keresztül tevékenykednek a kulturális élet egy-egy területén. Mit jelent tehát az Ön esetében az elismerés?

— Pályám kezdete óta az a véleményem, hogy a színész népművelő is. Ezt most is valloam, ezért vállalkozom gyakran színházon kívüli feladatokat, Perte ilyenkor az ember egy kicsit előretökint. A színészi pályát nem lehet megtervezni. Ahhoz, hogy jó színész lehessen valaki, jó szerepeket kell eljátszania, és hadd tegyem hozzá még azt is, hogy akkor, amikor azok igazán hozzáillenek. Szeretném remélni, hogy energiáimat, mindazt a művészi élményanyagot, amely az évek során összegyűlt bennem, színházam hasznosra tudja majd felhasználni.

— 1982-ben egy hangversenyen mai finn kórusművet bemutatására vállalkoztunk. A műsort, utóbb hallottam, a Helsinki Rádió is átvette a Magyar Rádiótól, amelynek Éneklő ifjúság című sorozatában háromszor nagydíjat kaptunk. A tervem az, hogy továbbvisszük ezt az irányt: egy francia és egy svéd est megrendezésére készülünk. A svéd és a huszadik századi zenében igen fontos szerepet játszanak, csak itthon erről keveset tudunk. A francia est a nálunk uralkodó, hagyományosan német zeneközpontúsággal szemben egy más arculatú kultúra felvilágosítása s hangsúlyozása lesz.

A Zeneművészeti Szakközépiskola Kodály leánykara Kövics Zoltánnal az élen legközelebb december ötödikén hallható a Zeneművészeti Főiskola nagytermében.

J. N. J.

Márton Gábor

A debreceni Simonffy utca egyik ódon bérházának második emeletén székel a Debreceni MÁV Zenekari Főnökség. A furcsa nevű intézmény nem más, mint a debreceni MÁV Filharmonikus Zenekara Igazgatója, Márton Gábor, a Csokonai-díj egyik kitüntetettje. Dolgozószobája komolyságot, szigorot, fegyelmet áraszt.

— Közvetlenül a díjátadás előtt értesültem a kitüntetésről. Kellemes meglepetés volt, annál is inkább, mert úgy érzem, ennek a díjnak rangja van: megiszteltetés felsorakozni a korábbi kitüntetettek közé. Magam ugyan a művészet „háttér-munkása” vagyok, korábban azonban karmester is voltam — álltam zenekar, kórus élén —, és mert magánéneket is tanultam, a szereplés sem volt idegen tőlem.

Márton Gábor 1945-ben tanítóként kezdte el a pályáját egy Debrecen környéki tanyai iskolában, majd szülővárosában, Hajdúszoboszlón hét évig állt katedrán. 1952-ben Kiváló Tanító kitüntetést kapott, később, főiskolát végezve, tanári diplomát szerzett. Az országban az elsők között kezdett el a Kodály-módszer szellemében tanítani.

— Mindmáig népművelő-pedagógusnak valloam magam, noha 1952-ben, amikor a megyei tanács oktatási osztályára kerültem, megváltam az iskolától. Előbb három és fél ezer pedagógus ideológiai továbbképzését irányítottam, szerveztem, majd — 1957-től 1970-ig — a megyei tanács művészeti főelőadója voltam. Nem volt könnyű időszak: az ellenforradalom után kellett megteremteni a megyében a konszolidációt kulturális téren is. Amire büszke vagyok: 1959-ben megalapítottuk a vidéki zeneiskolákat és a muzikait íyekeztünk közművelő intézménnyé formálni — a legkisebb falvakban is. Az ifjúság nevelésének eredményeként 1959 é 1970 között névzevezet (!) hangversenybérletünk volt a megyében.

Hiányos a felsorolás, hiszen a megtett útnak nyilvánvalóan több maradandó emléke van. De ennyi helyen az út állomásait is csak jelzőszerűen sorolhat-

juk fel. Márton Gábor 1964-től 1970-ig a Csokonai Színház párttitkári teendőit is ellátta, 1970-től 1974-ig pedig a színház személyzeti vezetője volt. 1965-ben Szocialista Kulturáért kitüntetésben részesült. 1974 óta zenekari igazgató. A Csokonai-díj a Bartók- és Kodálycentenárium méltó megünneplésében kifejtett tevékenységét is elismeri.

— A most hetvenegy évesből álló zenekar 1923-ban alakult. 1952-ig amatőr együttesként működött, három évtizede hivatásos zenekar. Ebből a három évtizedből egyet az én munkám is végigkísért. A legnagyobb eredménynek azt tartom, hogy a MÁV Filharmonikus Zenekar tíz év alatt — a generációváltás és az utánpótlás országos gondjai ellenére is — mindig ütőképesen, biztosan, sőt alkalmanként kimagasló eredménnyel tett legerőteljesebb koncerteket is ellátunk. Evtente ötvenhatvan hangversenyen és 100—110 opera-előadáson játszik az együttes. Ha átlagban beszélünk, elmondható, hogy minden harmadik napon jelen vagyunk Debrecen zenei életében és minden ötödik napon vidéken hangversenyezünk, tájlounk az opera-előadásokkal.

Márton Gábornak, a zenekar immár Csokonai-díjas igazgatójának nem csekély érdeme van abban, hogy Debrecenben új zenei élet, koncertlátogató közönség született.

J. N. J.

Klarinét és zongora

A nemzetközi és hazai zenei élet reprezentatív vendégeinek debreceni fellépései mellett jó, ha néha szót ejtünk a helyben működő és a vidéki művészsors hátrányaital megküzdő hajlandó előadóművészek szerepeiről is.

Paracsky Miklós és Sörös Ildikó a fiatal debreceni hangszeres művészek egyre gyarapodó gárdájához tartoznak. Főiskolai és szakközépiskolai tanári elfoglaltságuk mellett rendszeresen hangversenyeznek, olykor önálló est formájában is. November 2-án a Zeneművészeti Főiskola debreceni hangversenytermében rendezett koncerten működött közre.

Kis híján francia—magyar estnek is nevezhetjük volna a koncertet. Paracsky Miklós klarinétművész párizsi nemzetközi versenyre készül, így érthető műsorválasztása. Weber Esz-dúr klarinétversenye (op. 74.) I. tételének klasszikusan kiengesztelt előadása után Poulenc klarinét-zongora-szonátája, Debussy klarinét hangzási és kifejezési lehetőségei iránt. A Matuz István fuvalójátékából már ismert úgynevezett kórkörös légezt Paracsky is sikerrel alkalmazza. Játékának erénye a lágy, éneklő tónus, amelyet nem mindenki tart a klarinétra jellemzőnek. Szép példa volt erre a Debussy-rapszódia indítása. Megvannak persze a harsányabb, nyersebb vagy éppen humoros színek is. A jó felkészültség fiatal művész éppen a felidézett hangulatok sokféleségével tudta lekötni hallgatóit, és azzal a természetességgel, amellyel a technikailag kényes állásokat is megoldotta. A francia Hatok csoportjába tartozó Francis Poulenc-nek halála előtt írt Szonátája Végvári Csaba közreműködésével talán a legértékesebb produkció volt. A virtuóz könnyedség, a zenei humor hatotta át a záró Francis-tételt, amely a Sörös nővérek kitűnően illeszkedő két-zongorás kíséretével ráadásul még megismételt bravúrszám-má lett. A méltán kiérdemelt művészi sikert még értékesebbé teszi, hogy a fiatal szolista mindezt erősen leterhelő tanári munka mellett érte el. Bizunk benne, hogy debreceni letelepedése nem fogja elszigeteltté tenni ezt a figyelemre méltó művészi tevékenységet.

Sörös Ildikó Liszt: Obermann völgyét és Bartók op. 14-es szvitjét adta elő. A Liszt-műben az érzékeny billentés, a technikai kidolgozottság tűnt fel leginkább. A részletek kecskége mellett nem sikerült eléggé összefognia a viszonylag nagy lélegzetű romantikus művet. Bartók szvitje határozott megformálásban, a „szikár, szigorú zenész” szellemének hű felidézésével szólalt meg. A két ellenkező jellegű saroktétel jól keretezte a szilajul nyugtalan középső tételt.

Végvári Csaba ezúttal is igazolta, amit nemzetközi versenyeken már sokszor: egyike a legmuzikálisabb, legfelkészültebb zongorakísérőknek.

Straky Tibor

Panaszkodik a patinás híru egyetem oktatója. Nem tudja, hova kerülnek azok a diákjai, akik az öt év során versenyeken, diákköri dolgozatokban igazolták, hogy kiemelkednek a többiek közül. Földézi régvolt kedves évfolyamát. A tíz legjobbnak maga szerzett állást, meghozta olyan helyen, ahol legalább induláskor nem kellett attól tartania, hogy tanítványai elkallódnak. Igaz, akkor 1976-ot írtunk. Ma legfőképpen fohász-kodhat a legjobbakért.

Számítások szerint hazánkban a népességnek mintegy 2,3 százaléka kivételesen jó képességű. Sorsukért, jövőjükért, azért, hogy kiemelkedő adottságaikat valamennyiük érdekében kamatoztassák, sok még a teendő. A tehetségesek ma már a tudósok sem azonosítják az intelligenciával. Ugyanabban az emberben lehetnek átlagon felüli és átlagon aluli képességek is. Ez a felismerés korántsem mossa össze a talentum határait. Az viszont kétségtelen, hogy bonyolultabbá teszi a tehetségek felismerését és gondozását, ami szakmai rendszerben képezhető el.

A felidézett egyetemi oktató félelmei korántsem tekinthetők aggályoskodásnak. A kivételes képességek felismerése az iskola feladata elsősorban. Amint a szárnybontogatók „röptetését” bárki is számon kéri a pedagógiaótló, magasra csap a vita lángja. Az elitképzés vádjá harsan fel, ami súlyos bélyeg, mert aki ezzel vádolható, arra hamar rákerülhet a másik pecsét; antidemokra-

ISKOLA és élet

Még termel a „középszer-gyár”...

titikus. De vajon azt tekinthetjük-e igazán demokratikusnak, aki a kiugró tehetségeket belekényszeríti egy reformista szoruló oktatási struktúrába, ahol az esetek többségében az kerül hátrányba, aki — így, vagy úgy — kilóg a sorból? Odáig eljutottunk, hogy a tanerők józanabb, és jelentős többségben levő tábora, ma már legalább elvben elveti a merev „középszer-termelést”.

Korántsem biztató a kép. Egy tanár körében készült értékszociológiai felmérés szerint ma is a tisztaság, a jó magaviselet és a szorgalom áll a rangsor első három helyén. A teljesítmény, a tudás mércéi valahol hátul sorakoznak.

Amennyi bizonyos — és erről elcsitulnak a viták —, hogy a talentumokat nem szabad sorsukra bízni. Az igazi kérdés ma már nem a szürke tömeg vagy az elit előnyben részesítése. Arról azonban még nem alakult ki megfelelő álláspont, hogy miként neveljük, kezeljük a tehetségeket. Erdemes sorra venni, hol tart ma az oktatás fölfedezésükben, fölkarolásukban. Az általános iskolákban a tanulmányi versenyek kivételével úgyszólván semmiféle sem jutottak. Nehezíti a

„felső” hányad speciális képzése egyelőre csak a zenei tehetségek gondozásánál megfelelő. Zeneművészetünk és zenepedagógiánk nemzetközi elismertségénél aligha kell hitelesebb igazolás az eredményre. Vajon miért nem jeshetők el a zenei képzés más területre is áttelhető módszerei?

Az egyetemen, főiskolák az utolsó lehetőséget jelentik, hogy még meglehzi körülmények között fejlődjenek a kivételes palánták. Ehhez mindenképp tehetőségpótló szakmai műhelyekre van szükség. A száruk véveszen zsugorodik. Hol van már a sárospattki, debreceni, pápai kollégiumok példaadó nimbusza? A kérdés életű NEKOSZ-mozgalmat rehabilitáltuk ugyan, de azt, ami hasznos volt benne, továbbra sem hasznosítjuk. A tudományos diákkörök javarésznél éppen a műhelylégkör hiányzik.

Azt, hogy az élet minden területén mégis fölbukkanhatnak tehetségek, és alkotásuknak csodájára jár a világ, egy-egy rendkívüli pedagógusnak, jószemű menedzsernek és az alkotók elpusztíthatatlan energiájának köszönhető. Csak hogy ezeken a sok szempontból nehéző embereknek a sorsát megkülönböztetett figyelemmel kell kísérni, kora gyermekkoruktól kezdve. Czeizel Endre írja: „Legfontosabb természeti kincsünk kétségtelenül a bennünk rejlő érték: az emberi alkotóképesség.” Ideje jobban gazdálkodni vele.

Gazsó L. Ferenc

